HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שלא חלל. נחלק גופו: **מאי ביניהו.** היה היה להם ק"ל כפ"ב דיומא (דף פה.) דכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת: (ג) **גב היד.** מחללין שבת ע"פ שאינה של חלל ליטמא קמא אין מתרפאין לצל ליטמא בתרא מתרפאין לרווחי' ומתחזיא לי' חזי למקלקל גם נחיך ליה למקמא ומעצירו: **שלריכה לומר.** שמסוכנת כ"כ שלריך לומדו מס יסיס ומס יסות: **מכה של חלל אינה לריכה לומר לא גרסינן לה: לישפח למירפא.** חולי סמס בלע"ז מלווי"ל. למירפא לשון שריפה וחמימות ודוגמתו בסכוסם למן לדיר (ב"ק דף ס.) למרפא למורי: **מן השפה.** שפמיים: **כבי.** זיגליי"ם: **דאקושי.** קשין הן: **לא יגמע.** בשבת לכל רפואה לשקרו מכמים לעשותה בשבת היכא דליכא סכנה משום שהיקת שממנין במשכת שבת (דף נג.): **לפדיוה.** חולי הזיעים ובלע"ז מיקג"ס: **מטרוניתא.** עובדת כוכבים היתה: **עבדה.** ליה רפואה ממשה בשבתא ומעלי בשבתא: **בשבתא מאי.** לישעביד לה מלינא למייתי גבך מפני תלמידי בני כלה: **דרמה בפיקחא.** לימד הרפואה לכל: **חילוז השם.** דאיכי סברה לישתבע ועבר משבועתיה: **דגלי לה מעיקרא.** משמה שגילתה לו אמר לה דעי שלא נשבעתי ולא אמרתי בשלהא דישראל אלא לאלהא דישראל: **אלמא.** מדבעי לאקשויי בשבתא כמכה של חלל דמיא לכל מיתי כיון דהכי הוא היכי מיתסי מעובד כוכבים והאמר רבי יוחנן כל מכה שמחללין עליה [את השבת] אין מתרפאין מהן והכא לא גרסם לה עד לקמן: **ס"ג** אלמא כמכה של חלל דמיא אמר לך גוסס אלמפסי בפרק שמונה שרלים ועיין פיהוזו בדפי הי"ן בשם הלמנוי': (ד) שם לאקושי. ג"כ עיין בעבודה: (ה) רש"י ד"ה מאי ביניהו וכו' את השבת שם ד"ה ואח"כ מ"ש גב הרגל וגבי היד מחללין עליהן את השבת מקלקלת. ג"כ וכן הוא בס"ק דף כח:

מכה של חלל. פ"ה שכנגד חלל הגוף וכירושלמי מפרש כל שהוא מן החלל ולפניט: **מכה שע"ג היד.** פי' היינו חולי שעלה שם מחליו או שלא ע"י מכת חרב אבל מכת חרב למרינן בכל מקום דמחללין עליה את השבת כלאמר כלאמר שמואל בשמות דלא מחללין עליה את השבת כלי"ת: (ו) **אמר רב שמן בר יוחנן** ²והאי אישתא צמירתא כמכה של חלל דמי ומחללין עליה את השבת מהיכן מכה של חלל פירש רבי אמי ³מן השפה ולפנים בעי רבי ⁴אליעזר ככי ושיני מאי כיון דאקושי נינהו כמכה דבראי דמו או דלמא כיון דגואי קיימי ⁵כמכה של חלל דמו אמר אביי ת"ש ⁶ה"החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ חושש הוא דלא הא כאיב ליה טובא שפיר דמי דלמא תנא היכא דכאיב ליה טובא חושש נמי קרי ליה ת"ש רבי יוחנן ⁷חש בצפדינא אזל לגבה דההיא מטרוניתא עבדה חמשא שבתא א"ל למחר מאי אמרה ליה לא צריכת אי צריכנא מאי אמרה אשתבע לי דלא מגלית אישתבע לה לאלהא ישראל לא מגלינא גלייה ליה למחר נפק דרשה בפירקא והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא אבל לעמיה ישראל מגלינא והאיכא חילול השם ⁸דגלי לה מעיקרא אלמא כמכה של חלל דמיא אמר רב נחמן בר יצחק שאני צפדינא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים ⁹מאי סימניה רמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי ממאי הוי מקרירי קרירי דחיטי ומחמימי חמימי דשערי ומשיורי כסא דהרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא בריה דרבא מי שאור ושמן זית ומלח ¹⁰ומר בר רב אשי אמר משחא דאווזא בגרפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלנהו אמרא חדתא ודביק ¹¹ביה דדרי עבדי רבי יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן ¹²אדם חשוב שאני והא רבי אבהו דאדם חשוב הוה ¹³ורמא ליה יעקב מינאה סמא אשקיה ואי לא רבי אמי ורבי אסי דלחכוהו לשקיה פסקיה דרבי יוחנן ¹רופא מומחה הוה דרבי אבהו נמי רופא מומחה הוה שאני רבי אבהו דמוקמי ביה מיני בנפשייהו [1]תמות נפשי עם פלשתים אמר שמואל ²האי פדעתא סכנתא היא ומחללין עליה את השבת מאי אסותא למיפסק דמא תחלי בחלא (ג) לאסוקי גרדא דיבלא וגירדא דאסנא או ניקרא מקילקלתא אמר רב ספרא האי עינבתא פרוונקא דמלאכא דמותא היא מאי אסותא טיגנא בדובשא או כרפסא בטרילייא אדהכי והכי ליתי עינבתא בת מינא ונינגדר עילוי חיורתי לחיורתי ואוכמתי לאוכמתי אמר רבא האי סימטא פרוונקא דאשתא היא מאי אסותא למחייה שיתין איתקוטלי וליקרעיה שתי וערב והני מילי דלא חיור רישיה אבל חיור רישיה ליה לן בה רבי יעקב חש בפיקעא

מכה של חלל אין מתרפאין מהן מאי ביניהו איכא ביניהו גב היד וגב הרגל ⁶דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב ^אגב היד וגב הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליהן את השבת אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כל מכה שצריכה אומר מחללין עליה את השבת ⁶ אמר רב שמן בר אבא אמר ר' יוחנן ²והאי אישתא צמירתא כמכה של חלל דמי ומחללין עליה את השבת מהיכן מכה של חלל פירש רבי אמי ³מן השפה ולפנים בעי רבי ⁴אליעזר ככי ושיני מאי כיון דאקושי נינהו כמכה דבראי דמו או דלמא כיון דגואי קיימי ⁵כמכה של חלל דמו אמר אביי ת"ש ⁶ה"החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ חושש הוא דלא הא כאיב ליה טובא שפיר דמי דלמא תנא היכא דכאיב ליה טובא חושש נמי קרי ליה ת"ש רבי יוחנן ⁷חש בצפדינא אזל לגבה דההיא מטרוניתא עבדה חמשא שבתא א"ל למחר מאי אמרה ליה לא צריכת אי צריכנא מאי אמרה אשתבע לי דלא מגלית אישתבע לה לאלהא ישראל לא מגלינא גלייה ליה למחר נפק דרשה בפירקא והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא אבל לעמיה ישראל מגלינא והאיכא חילול השם ⁸דגלי לה מעיקרא אלמא כמכה של חלל דמיא אמר רב נחמן בר יצחק שאני צפדינא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים ⁹מאי סימניה רמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי ממאי הוי מקרירי קרירי דחיטי ומחמימי חמימי דשערי ומשיורי כסא דהרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא בריה דרבא מי שאור ושמן זית ומלח ¹⁰ומר בר רב אשי אמר משחא דאווזא בגרפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלנהו אמרא חדתא ודביק ¹¹ביה דדרי עבדי רבי יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן ¹²אדם חשוב שאני והא רבי אבהו דאדם חשוב הוה ¹³ורמא ליה יעקב מינאה סמא אשקיה ואי לא רבי אמי ורבי אסי דלחכוהו לשקיה פסקיה דרבי יוחנן ¹רופא מומחה הוה דרבי אבהו נמי רופא מומחה הוה שאני רבי אבהו דמוקמי ביה מיני בנפשייהו [1]תמות נפשי עם פלשתים אמר שמואל ²האי פדעתא סכנתא היא ומחללין עליה את השבת מאי אסותא למיפסק דמא תחלי בחלא (ג) לאסוקי גרדא דיבלא וגירדא דאסנא או ניקרא מקילקלתא אמר רב ספרא האי עינבתא פרוונקא דמלאכא דמותא היא מאי אסותא טיגנא בדובשא או כרפסא בטרילייא אדהכי והכי ליתי עינבתא בת מינא ונינגדר עילוי חיורתי לחיורתי ואוכמתי לאוכמתי אמר רבא האי סימטא פרוונקא דאשתא היא מאי אסותא למחייה שיתין איתקוטלי וליקרעיה שתי וערב והני מילי דלא חיור רישיה אבל חיור רישיה ליה לן בה רבי יעקב חש בפיקעא

איבא ביניהו גב היד. פ"ה להוס מאי למימר ליכא ביניהו פדעתא ומכה שהיא לריכה לומר: **כבי.** פ"ה מקום מוצא הזיעים זיגליי"ם וקשה דקתמר בסמוך כיון דמקושי ועוד דבפרק מלו טרפות (חולין דף נט.): גבי מריש נתור ככי ושיני ואין דרך להיות הזיגליי"ם נוסרות וכן בסמוכל (ב"ק דף נ"ב:) שיתין תיכלי מעו לכבא דקל חבריה שמע ונסוף המפקיד (ב"מ דף מב:) גבי הוה תורת לא ס"ל ככי ושיני למיכל לכך נראה לפרש ככי הס זיעים גדולות מיפלי"ס בלע"ז ושיני הס האמרות (ט): **תחלי בחלא.** יפקוהו בחלים במוזן קרסו"ן וי"מ לפוס על הסמכה: **בטרילייא.** פ"ה חזק כדאמרינן לקמן (דף נ.) טרילת מריפא דמעלי בשבתא אזיל גבי עובדת כוכבים לאיתסויי מינה. ודהיכי עבידי הכי והא איהו דאמר כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן והאי צפדינא מחללין עליה השבת. ופרקינן רבי יוחנן אדם חשוב הוה ומתירא לעשות לו כלום רע. איני והא ר' אבהו דאדם חשוב הוה ורמא ליה יעקב מינאה סם בשוקיו ואזלו לא מיהדרו ר' אמי ורבי אסי וליחכו הסם מעל שוקי הוה פסקיה לשוקיה. ומשנינן אע"ג דרופא מומחה [הוי] ולא מרע נפשיה. משנאה גדולה דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי מפקרי נפשייהו ואמרי תמות נפשי עם פלשתים: **ירושלמי** מהו מכחזל מיגהון רבנן אמרי מאן דבעי מסתמי ליסתמר. לוי אמר מאן דבעי לימות ימות רב לא עבד עינא (ו) כחללא והא אנן תמיין לון טעמין הדא קלוריתא נימר כד היא סבא טעם לה כד ליית היא סבא קיימא לה וסמיא אהן אופיין סכנה הדא תיירייכי ר' סימן אמר אסורה רבי יוחנן אמר מותרת כל שהוא מן השפה ולפנים מרפאין אותו בשבת. ר' חנינא בש"ר מעלין עצם של ראש בשבת וכן מעלין בנות אזנים בשבת ר' אבהו בש"ר יוחנן (אתי) [אהן] סומקא סכנה א"ר אבין (ז) לוקטין לו עוקין בשבת רב אמר חמרא לבר מן עינא שרי לגו מן עינא אסיר שמואל אמר אהן רוק תפל אסור לעין בשבת מינה את יליף לחזציתא וכן עורדענא סכנה הדא גומרתא סכנה ונותנין עליה (ח) רומן בשבת ר' יהושע בן לוי הוה קרוסט ואורגן ליה ר' חנינא ור' יונתן משחוק תחלופין ומיתן גו חמרא עתיקא ומישתי דלא ליסתכן ר' יעקב בש"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים עבודת כוכבים כגון דאמר ליה הבא עלין של עבודת כוכבים וכן כל כיוצא בהן אמר רב הונא זאת אומרת שאין מתרפאין בגילוי עריות דתני הותרה שבת מכללה פי' להתרפות בדבר סכנה ובמכה של חלל כדאמרן נערה המאורסה לא הותרה מכללה ואפילו להתרפות כהדא חד בר נש רחם איתתא ואיסתכן

מכה של חלל. פ"ה שכנגד חלל הגוף וכירושלמי מפרש כל שהוא מן החלל ולפניט: **מכה שע"ג היד.** פי' היינו חולי שעלה שם מחליו או שלא ע"י מכת חרב אבל מכת חרב למרינן בכל מקום דמחללין עליה את השבת כלאמר כלאמר שמואל בשמות דלא מחללין עליה את השבת כלי"ת: (ו) **אמר רב שמן בר אבא** ²והאי אישתא צמירתא כמכה של חלל דמי ומחללין עליה את השבת מהיכן מכה של חלל פירש רבי אמי ³מן השפה ולפנים בעי רבי ⁴אליעזר ככי ושיני מאי כיון דאקושי נינהו כמכה דבראי דמו או דלמא כיון דגואי קיימי ⁵כמכה של חלל דמו אמר אביי ת"ש ⁶ה"החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ חושש הוא דלא הא כאיב ליה טובא שפיר דמי דלמא תנא היכא דכאיב ליה טובא חושש נמי קרי ליה ת"ש רבי יוחנן ⁷חש בצפדינא אזל לגבה דההיא מטרוניתא עבדה חמשא שבתא א"ל למחר מאי אמרה ליה לא צריכת אי צריכנא מאי אמרה אשתבע לי דלא מגלית אישתבע לה לאלהא ישראל לא מגלינא גלייה ליה למחר נפק דרשה בפירקא והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא אבל לעמיה ישראל מגלינא והאיכא חילול השם ⁸דגלי לה מעיקרא אלמא כמכה של חלל דמיא אמר רב נחמן בר יצחק שאני צפדינא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים ⁹מאי סימניה רמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי ממאי הוי מקרירי קרירי דחיטי ומחמימי חמימי דשערי ומשיורי כסא דהרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא בריה דרבא מי שאור ושמן זית ומלח ¹⁰ומר בר רב אשי אמר משחא דאווזא בגרפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלנהו אמרא חדתא ודביק ¹¹ביה דדרי עבדי רבי יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן ¹²אדם חשוב שאני והא רבי אבהו דאדם חשוב הוה ¹³ורמא ליה יעקב מינאה סמא אשקיה ואי לא רבי אמי ורבי אסי דלחכוהו לשקיה פסקיה דרבי יוחנן ¹רופא מומחה הוה דרבי אבהו נמי רופא מומחה הוה שאני רבי אבהו דמוקמי ביה מיני בנפשייהו [1]תמות נפשי עם פלשתים אמר שמואל ²האי פדעתא סכנתא היא ומחללין עליה את השבת מאי אסותא למיפסק דמא תחלי בחלא (ג) לאסוקי גרדא דיבלא וגירדא דאסנא או ניקרא מקילקלתא אמר רב ספרא האי עינבתא פרוונקא דמלאכא דמותא היא מאי אסותא טיגנא בדובשא או כרפסא בטרילייא אדהכי והכי ליתי עינבתא בת מינא ונינגדר עילוי חיורתי לחיורתי ואוכמתי לאוכמתי אמר רבא האי סימטא פרוונקא דאשתא היא מאי אסותא למחייה שיתין איתקוטלי וליקרעיה שתי וערב והני מילי דלא חיור רישיה אבל חיור רישיה ליה לן בה רבי יעקב חש בפיקעא

ומפרשים פדעתא מכת מרב: **איבא** ביניהו גב היד. פ"ה להוס מאי למימר ליכא ביניהו פדעתא ומכה שהיא לריכה לומר: **כבי.** פ"ה מקום מוצא הזיעים זיגליי"ם וקשה דקתמר בסמוך כיון דמקושי ועוד דבפרק מלו טרפות (חולין דף נט.): גבי מריש נתור ככי ושיני ואין דרך להיות הזיגליי"ם נוסרות וכן בסמוכל (ב"ק דף נ"ב:) שיתין תיכלי מעו לכבא דקל חבריה שמע ונסוף המפקיד (ב"מ דף מב:) גבי הוה תורת לא ס"ל ככי ושיני למיכל לכך נראה לפרש ככי הס זיעים גדולות מיפלי"ס בלע"ז ושיני הס האמרות (ט): **תחלי בחלא.** יפקוהו בחלים במוזן קרסו"ן וי"מ לפוס על הסמכה: **בטרילייא.** פ"ה חזק כדאמרינן לקמן (דף נ.) טרילת מריפא דמעלי בשבתא אזיל גבי עובדת כוכבים לאיתסויי מינה. ודהיכי עבידי הכי והא איהו דאמר כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן והאי צפדינא מחללין עליה השבת. ופרקינן רבי יוחנן אדם חשוב הוה ומתירא לעשות לו כלום רע. איני והא ר' אבהו דאדם חשוב הוה ורמא ליה יעקב מינאה סם בשוקיו ואזלו לא מיהדרו ר' אמי ורבי אסי וליחכו הסם מעל שוקי הוה פסקיה לשוקיה. ומשנינן אע"ג דרופא מומחה [הוי] ולא מרע נפשיה. משנאה גדולה דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי מפקרי נפשייהו ואמרי תמות נפשי עם פלשתים: **ירושלמי** מהו מכחזל מיגהון רבנן אמרי מאן דבעי מסתמי ליסתמר. לוי אמר מאן דבעי לימות ימות רב לא עבד עינא (ו) כחללא והא אנן תמיין לון טעמין הדא קלוריתא נימר כד היא סבא טעם לה כד ליית היא סבא קיימא לה וסמיא אהן אופיין סכנה הדא תיירייכי ר' סימן אמר אסורה רבי יוחנן אמר מותרת כל שהוא מן השפה ולפנים מרפאין אותו בשבת. ר' חנינא בש"ר מעלין עצם של ראש בשבת וכן מעלין בנות אזנים בשבת ר' אבהו בש"ר יוחנן (אתי) [אהן] סומקא סכנה א"ר אבין (ז) לוקטין לו עוקין בשבת רב אמר חמרא לבר מן עינא שרי לגו מן עינא אסיר שמואל אמר אהן רוק תפל אסור לעין בשבת מינה את יליף לחזציתא וכן עורדענא סכנה הדא גומרתא סכנה ונותנין עליה (ח) רומן בשבת ר' יהושע בן לוי הוה קרוסט ואורגן ליה ר' חנינא ור' יונתן משחוק תחלופין ומיתן גו חמרא עתיקא ומישתי דלא ליסתכן ר' יעקב בש"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים עבודת כוכבים כגון דאמר ליה הבא עלין של עבודת כוכבים וכן כל כיוצא בהן אמר רב הונא זאת אומרת שאין מתרפאין בגילוי עריות דתני הותרה שבת מכללה פי' להתרפות בדבר סכנה ובמכה של חלל כדאמרן נערה המאורסה לא הותרה מכללה ואפילו להתרפות כהדא חד בר נש רחם איתתא ואיסתכן

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ג מהלכות שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכח סעיף ו:
מא ב מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ז
וכן מלפפם עוד בשבת פרק יד דף מג. וע"ש וגם ברב אלפס דהכא]:
מב ג ד מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סע"ג:
מג ה מיי' שם פכ"ח מהל' שבת הלכה כד סמג שם טוש"ע שם סעיף נב:
ו [טוש"ע י"ד סי' לצ סעיף יד בהגה]:
מד ז (מיי' פ"ג מהל' רוצח) סמג עשין מה טוש"ע י"ד סימן קנה סעיף ג:
מה ח (מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ה) סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכח סעיף ז:

רבינו חננאל

מכה של חלל אין מתרפאין מהן וכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת. אמר רב גב היד וגב הרגל כמכה של חלל הן ומחללין עליהן את השבת. וא"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומר ואישתא צמירתא נמי כמכה של חלל דמי: מהיכן מכה של חלל מן השפה ולפנים וצפדינא נמי שהיא כאב שינים הואיל ומתחלת בפה וגומרת בבני מעיים כמכה של חלל דמי. פי' ככי שיני דרי בשר שעל גבי השיניים: ר' יוחנן חש בצפדינא אזיל גבי עובדת כוכבים לאיתסויי מינה. ודהיכי עבידי הכי והא איהו דאמר כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן והאי צפדינא מחללין עליה השבת. ופרקינן רבי יוחנן אדם חשוב הוה ומתירא לעשות לו כלום רע. איני והא ר' אבהו דאדם חשוב הוה ורמא ליה יעקב מינאה סם בשוקיו ואזלו לא מיהדרו ר' אמי ורבי אסי וליחכו הסם מעל שוקי הוה פסקיה לשוקיה. ומשנינן אע"ג דרופא מומחה [הוי] ולא מרע נפשיה. משנאה גדולה דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי מפקרי נפשייהו ואמרי תמות נפשי עם פלשתים: **ירושלמי** מהו מכחזל מיגהון רבנן אמרי מאן דבעי מסתמי ליסתמר. לוי אמר מאן דבעי לימות ימות רב לא עבד עינא (ו) כחללא והא אנן תמיין לון טעמין הדא קלוריתא נימר כד היא סבא טעם לה כד ליית היא סבא קיימא לה וסמיא אהן אופיין סכנה הדא תיירייכי ר' סימן אמר אסורה רבי יוחנן אמר מותרת כל שהוא מן השפה ולפנים מרפאין אותו בשבת. ר' חנינא בש"ר מעלין עצם של ראש בשבת וכן מעלין בנות אזנים בשבת ר' אבהו בש"ר יוחנן (אתי) [אהן] סומקא סכנה א"ר אבין (ז) לוקטין לו עוקין בשבת רב אמר חמרא לבר מן עינא שרי

הגהות הב"ח

(ה) גמ' (תמר רב שמן בר אבא וכו' עד השפה) תפ"מ וע"ב ס"ע א"ר שמן בר אבא א"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומר והאי אישתא צמירתא נמי כמכה של חלל דמיא כך גורס אלפסי בפרק שמונה שרלים ועיין פיהוזו בדפי הי"ן בשם אלפסי: (ו) שם לאקושי. ג"כ עיין בעבודה: (ז) רש"י ד"ה מאי ביניהו וכו' את השבת שם ד"ה ואח"כ מ"ש גב הרגל וגבי היד מחללין עליהן את השבת מקלקלת. ג"כ וכן הוא בס"ק דף כח:

לעזי רש"י

מלווי"ד [מלוויי"ר]. קדחת.
זינציב"ש [זינציביי"ש]. חנכיים.
מישג"א [מושג"א]. קְפֶּדֶת הפה (מחלה).
פורשי"ר. מעדר.
קרישו"ן. שחלים.
מלנ"ט [בר"ן מלנ"ט]. דלקת שקדים מוגלתית.
רוד"א. פִּיגָם (צמח).
אפי"א. כרפס.
קלו"ג. נפיחות.

מוסף רש"י

גב היד וגב הרגל. שמכמו קשה ומסוכן (שבת קט:). **לא יגמע בהן את החומץ.** לרפוחא, דכל רפוחא בשבת גוזר כה רבנן משום שהיקת שממנין שהיא מן מלאכת טוחן (ביצה יח:). **חש בצפדינא.** חולי הזיעים ומתחיל בפה וגומר בכני מעיים ומסוכן הוא (יומא פד:). **חמשא ומעלי שבתא.** יום ה' בשבת וערב שבת (שם). **חילול השם.** שהיא סכוכה אעבד על שבועתו (שם). **דגלי לה מעיקרא.** מהשתא שעמד גלי לה לא בשבעתי לך כי כך למרתי (שם). **מאי סימניה.** של חומו חולי, רמי מידי בי ככי. בשבועו כלוס בשיניו, ומייתי דמא מבי דרי. זב הדם בשוחת שיניו (שם). **ממאי הוי.** על ידי מה בא החולי הזה (שם). **ומחמימי חמימי.** שלוכל פת חמה יותר מדי (שם, ושם). **משחא דאווזא בגרפא דאווזא.** שומן חוח עלם קטן שבאלם כף העוף שקורין כניי"ל (שם). **אמרא חדתא.** על מר מלא שקורין פוסי"ל (שם). **ודביק ביה דדרי.** הלבק בשוחת הזיעים (שם, ושם: בבכי דדרי).

שאלון לר' אלעזר דתיעבר קומוי או ישמע קולה ולא יחות ואמר לון יחות ולא כן איכא דאמרי אשת איש הות איכא דאמרי פנויה הות אבל נתן עיניו בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות דמים דתנן באהלות פ"ז האשה המקשה לילד מחתכין הוולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים מפני שחייה קודמין לחייו. יצא רובו אין נוגעין בו שאין נותנין נפש מפני נפש ודחי רב חסדא שניא היא תמן דלא נודע מי הורג את מי: **דגלי לה מעיקרא.** מהשתא שעמד גלי לה לא בשבעתי לך כי כך למרתי (שם). **מאי סימניה.** של חומו חולי, רמי מידי בי ככי. בשבועו כלוס בשיניו, ומייתי דמא מבי דרי. זב הדם בשוחת שיניו (שם). **ממאי הוי.** על ידי מה בא החולי הזה (שם). **ומחמימי חמימי.** שלוכל פת חמה יותר מדי (שם, ושם). **משחא דאווזא בגרפא דאווזא.** שומן חוח עלם קטן שבאלם כף העוף שקורין כניי"ל (שם). **אמרא חדתא.** על מר מלא שקורין פוסי"ל (שם). **ודביק ביה דדרי.** הלבק בשוחת הזיעים (שם, ושם: בבכי דדרי).

ג) גי' רבינו ניסיונלמי נגלה שהוא כגי' הרמב"ן בספר תורת האדם בשער הסכנה ופי' דרש סבר לגלה הוי כמכה של חלל ועי' בגדה דף נה ע"ב. ד) לפניט ניסיונלמי הגירסא לוקטין לו עוקץ עקרב בשבת וע"ש פי' בפ"מ. ז) חולי ל' נותנין עליה רמץ וניסיונלמי לפניט אינה ונותנין עליה תמץ בספה ולפן גי' רבינו נגלה עוקר ודו"ק.